

Rentabiliteit van maaien met afvoer

Boeren natuur Vlaanderen, Werkers in Aanneming en de Vlaamse Landmaatschappij werkten in 2023 samen in het pilootproject 'Beheerovereenkomsten maaien met afvoer'. De ervaringen uit het project worden gebundeld in een eindrapport. Dit artikel licht al een tipje van de sluier op.

Fientje Verbruggen, projectcoördinator Boeren natuur Vlaanderen

De nieuwe maaivoorschriften voor beheerovereenkomsten verplichten landbouwers om hun stroken te maaien met afvoer. Echter, niet elke landbouwer beschikt over de juiste machines om te maaien met afvoer en/of vindt valorisatie voor het

vrijgekomen gras. Om hen een oplossing te bieden, startte Boeren natuur Vlaanderen samen met Werkers in Aanneming en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) een pilootproject op. Het project begon op 1 mei vorig jaar en liep op 15 december af.

Enkele cijfers

Tijdens het pilootproject werden elf landbouwers ontzorgd met in totaal 15 ha beheerovereenkomsten (BO's). Hiervan werd net geen 10 ha gemaaid. De te maaien BO's werden in clusters opgedeeld. Per cluster werd een valorisatieoplossing gezocht voor het vrijgekomen maaisel. Zo werden in de praktijk vijf verschillende toepassingen onderzocht:

- veevoeder bij een lokale veehouder;
- bodemverbeteraar door het rechtstreeks in te werken op de akker;
- bodemverbeteraar in een composteeringsinstallatie;
- grasvezels voor de productie van isolatiepanelen;
- groene energie door vergisting.

Binnen het pilootproject betaalden de deelnemende landbouwers een vergoeding van 550 euro per ha per maaibeurt voor het maaien met afvoer van hun BO's. Nadat de uitvoerders hun gewerkte uren hadden doorgegeven aan Werkers in Aanneming kon een economische analyse worden gemaakt. Hieruit kunnen we concluderen dat deze vergoeding in de meeste gevallen (5/7) niet voldoende was om de kosten van de uitvoerder te dekken. De oorzaken van de hoge uitvoeringskosten zijn: (1) het verre transport tussen enkele valorisatieoplossingen en (2) de zeer kleine te maaien oppervlaktes van de beheerovereenkomsten.

Lokale valorisatie

Door de verschillende clusters samen met hun valorisatieoplossing te bekijken, komt duidelijk naar boven dat de clusters waar het maaisel lokaal verwerkt werd (< 3 km) ook de enige clusters zijn waarbij de vergoeding van 550 euro/ha voldoende was om de kosten van de uitvoerder te dekken. Cluster 2 en 3 zijn de clusters die het meest verlieslatend waren. In cluster 2 werden zeven BO's in de regio Bierbeek, Lubbeek en Holsbeek gemaaid met een

maai-laadcombinatie. Het vrijgekomen gras werd gevaloriseerd bij A.W.B. Schots in Halen, hiervoor werd een gemiddelde afstand van 30 km afgelegd. Echter, door het kleine volume van de opraapwagens van de maai-laadcombinatie, werd er vier keer op en afgereden tussen de BO's en Schots. Dit zorgde ervoor dat er in totaal 240 km afgelegd werd.

In cluster 3 werden dertien BO's in de regio Tienen, Landen, Hoegaarden gemaaid in drie aparte werkgangen. Het vrijgekomen gras werd gevaloriseerd bij een vergistingsinstallatie in Geer, hiervoor werd een gemiddelde afstand van 40 km afgelegd tussen BO en de valorisatiesite. De opraapwagens die voor deze cluster gebruikt werd, was groter dan deze van de maai-laadcombinatie, maar door de grote totale maai-oppervlakte en het natte najaarsweer waardoor het opgeraapte gras veel woog, werd er drie keer op en af tussen de BO's en de vergistingsinstallatie gereden, waardoor ook hier de totaal afgelegde afstand voor de valorisatie van het maaisel 240 km bedraagt. Wanneer de transporttijd van en naar de valorisatiesite uit de gemaakte kosten gehaald wordt, kan de kostprijs van het maaien met afvoer en het transport tussen de beheerovereenkomsten berekend worden. De kost voor cluster 2 daalde zo met 900 euro/ha, voor cluster 3 was dat 200 euro/ha! Deze cijfers bewijzen dat transport naar de valorisatiesite een zeer grote extra kost met zich meebrengt. In de toekomst zal dan ook meer ingezet worden op zeer lokale toepassingen zoals veevoeder of bodemverbeteraar.

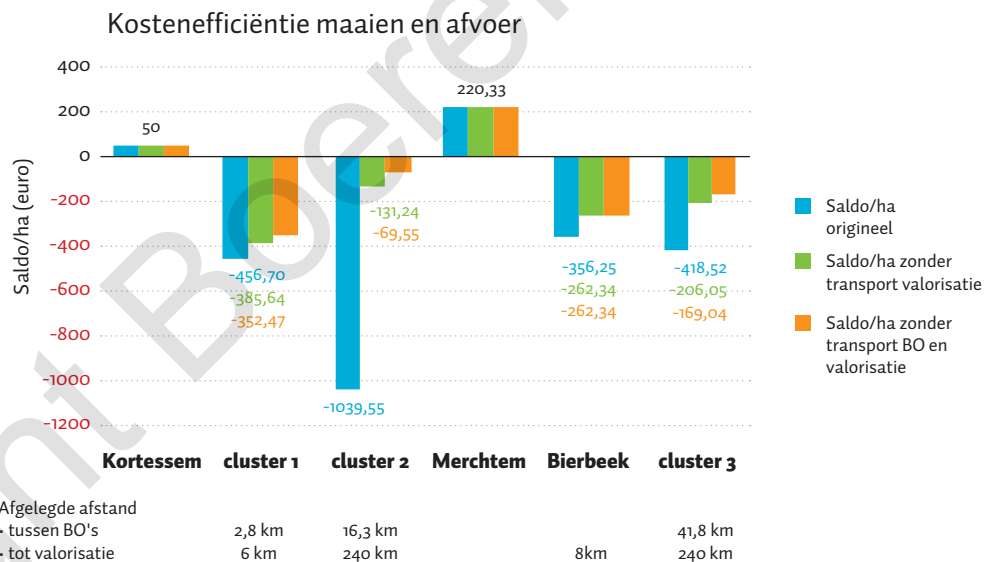
Kleine percelen

Naast het transport heeft de grootte van de te maaien BO's ook een grote invloed op de uitvoeringskost. Er waren voornamelijk BO's met een te maaien oppervlakte kleiner dan 20 are (20 van de 34 BO's) ingeschreven in het pilootproject. Deze kleine BO's hebben

vaak vele hoekjes en kantjes die het voor de uitvoerder moeilijk maken om ze op een efficiënte manier te maaien. Te smalle delen zorgen ervoor dat de tractor slecht kan draaien. Dit resulteerde in grote kosten voor de uitvoerder op kleine BO's terwijl de vergoeding die de landbouwer moest betalen voor het geleverde werk lager lag dan bij grotere BO's die op hun beurt dan weer efficiënter en dus met minder kosten gemaaid konden worden. Zeker voor de maai-laadcombinatie

waren deze kleine BO's zeer moeilijk te maaien omdat er nog een opraapwagen achter de tractor hangt. In de toekomst zal dan ook vaker gemaaid worden in drie werkgangen waardoor zowel het maaien vlotter en dus efficiënter zal verlopen, alsook een groter volume aan maaisel getransporteerd kan worden met de opraapwagens. ■

i Het volledige eindrapport vind je binnenkort op www.boerennatuur.be/bo-maaien-en-afvoeren/

Wat brengt de toekomst?

Boerennatuur Vlaanderen, Werkers in Aanneming en VLM zullen hun samenwerking blijven verderzetten en zo hun diensten blijven verlenen aan landbouwers in 2024. Voor de voorjaarsmaaibeurt zal aan de landbouwers een vaste aanrijkskost van 50 euro per BO bovenop 550 euro per ha per maaibeurt gevraagd worden. Daarnaast zal er voor beheerovereenkomsten kleiner dan 30 are standaard 30 are worden aangerekend. Enkel de landbouwers die binnen het pilootproject reeds ontzorgd werden en enkelen die reeds aan hun bedrijfsplanner hadden doorgegeven interesse te hebben in de ontzorging van het maaien met afvoer, zullen opgenomen worden in de voorjaarsmaaibeurt. Hierna zal opnieuw een evaluatie gemaakt worden en kan de gevraagde vergoeding aan de landbouwers nog aangepast worden. Indien je als landbouwer interesse hebt om vanaf juni 2024 ontzorgd te worden in het maaien en afvoeren van je beheerovereenkomsten, kan je dit aangeven bij je bedrijfsplanner.